

Integrale tekst lezing Guillfred Besaril, gevolmachtigde minister van Aruba bij het Genootschap Nederland–Aruba op 4 september 2019



Een actueel beeld van enkele belangrijke ontwikkelingen op Aruba

Ik ben het bestuur van het Genootschap Nederland Aruba bijzonder dankbaar dat het mij de gelegenheid biedt enkele woorden tot u te mogen richten. Onze Minister president Evelyn Wever-Croes stuurt u ook de hartelijke groeten vanuit Aruba.

Ik zal vanmiddag in mijn korte inleiding ingaan op actuele ontwikkelingen op ons Dushi Aruba: de situatie aan de zuidgrens van het Koninkrijk, de financiële en economische situatie van Aruba en de ontwikkelingen rondom de raffinaderij.

Venezuela

Voor wat betreft de situatie in Venezuela, zien wij geen wezenlijke verandering. Om die reden blijft de grens tussen Venezuela en Aruba dicht voor het personen en goederenvervoer. Aruba is druk bezig met de introductie van een ESTA-systeem – vergelijkbaar met het Amerikaanse systeem – voor reizigers vanuit Venezuela. Personen die vanuit Venezuela naar Aruba wensen te reizen, dienen vooraf toestemming te vragen. Naast de introductie van een ESTA voor Venezolanen, is Aruba begonnen met de voorbereiding voor de introductie van het z.g. ‘Schipholmodel’ op onze luchthaven Reina Beatrix.

Venezolanen, die bij aankomst om asiel vragen, worden voor maximaal 28 dagen in detentie gehouden in afwachting van de verwerking van hun asielaanvraag. Aruba heeft 12 miljoen Arubaanse florin aangevraagd aan de Nederlandse regering voor de aanpak van de crisis in Venezuela en de gevolgen hiervan voor Aruba.

Drempel verhogen

Daarnaast is Aruba op Koninkrijksniveau, samen met Curaçao en Sint-Maarten, bezig om een visumplicht in te voeren voor de Venezolaanse reizigers. Dit alles om de drempel te verhogen en de grote stroom reizigers naar Aruba af te remmen. De vrees is immers dat zij Aruba niet meer zullen verlaten. Er bevinden zich al duizenden niet-gedocumenteerde Venezolanen op

Aruba.

De crisis Venezuela heeft een enorme negatieve impact in Aruba. De kosten hiervan dragen wij tot nu toe helemaal alleen. Wij zijn verheugd te vernemen dat Nederland hierin zal bijstaan, maar ook dat zal niet voldoende zijn.

Groei toerisme

De situatie in Venezuela heeft geleid tot een drastische vermindering van toeristen uit dat land. Venezuela bekleedde altijd de tweede plek voor wat betreft de toestroom van toeristen naar Aruba. Ondanks de ineenstorting van de Venezolaanse markt wist het toerisme in 2018 te groeien met 1,1 procent. Dit is voornamelijk te danken aan een groei van 6,7 procent van het toerisme uit Noord-Amerika.

Ook de RevPar – de opbrengst per hotelkamer – steeg in 2018 met maar liefst 10,3 procent. In 2018 kwamen er 11.000 meer verblijfstoeristen en 23.000 meer cruisetoeeristen dan in 2017. Deze toename heeft geleid tot hogere inkomsten uit het toerisme. In 2018 bedroegen die inkomsten ruim 3,5 miljard florin. Deze cijfers bevestigen dat het met de grootste economische pijler van Aruba goed gaat.

Uitbreiding luchthaven

Ook de cijfers van de maand juli tonen een stijgende lijn. De verwachtingen voor het komende winterseizoen zijn buitengewoon gunstig. Vooral vanuit de Verenigde Staten worden er meer toeristen verwacht. Als gevolg van de verwachte groei is al begonnen met de uitbreiding en renovatie van luchthaven Reina Beatrix, het Aruba Airport's Gateway 2030 project. Dit megaproject van bijna 500 miljoen florin (250 miljoen euro) is over vier jaar klaar. De luchthaven kan daardoor de toenemende stroom reizigers beter stroomlijnen.

Raffinaderij

Doet het toerisme op Aruba het goed, bij de raffinaderij is er sprake van stilstand. De Arubaanse regering probeert onder het huidige contract met Citgo uit te komen. Citgo is hun afspraken qua investeringen en herstart van de raffinaderij tot nu toe niet nagekomen. De regering heeft een speciale commissie benoemd die moet komen met aanbevelingen ten aanzien van de raffinaderij. Eén van de mogelijkheden kan zijn dat de raffinaderij weer in handen komt van de Arubaanse regering om vervolgens te kijken naar een andere beheerder die de raffinaderij kan omtoveren tot een moderne, technische en milieuvriendelijke raffinaderij. De uitkomst hiervan moeten we nog afwachten.

Ondertussen is de regering bezig om meer economische activiteiten te ontplooiën, met name in de regio rond San Nicolas. Zo is recent een principeovereenkomst getekend met de Three Riversgroep voor het bouwen van een hotel bij Baby Beach, een investering van circa 200 miljoen Amerikaanse dollars.

Positieve beoordelingen

Op Economisch/Financieel gebied heeft Aruba recent een goede beoordeling gekregen van het ratingbureau Standard & Poor's . De vooruitzichten van de Arubaanse economie zijn bevorderd van negatief naar stabiel. Ik citeer uit het rapport van S&P: "The stable outlook reflects our view that Aruba will continue making progress on its fiscal correction program over the next two years and stabilize the trajectory of government debt...." einde citaat.

Ook het IMF voorziet een groei van 2,4 procent in 2019. Het IMF verwacht voor 2020 een groei van 3 procent. Hoe positief deze beoordelingen ook mogen zijn, het neemt niet weg

dat Aruba nog een grote uitdaging heeft om te komen tot een gezonde financiële overheidsfinanciën. Dat zal moeten leiden tot een overschot op de begroting en vermindering van de enorme staatsschuld van Aruba. Met andere woorden: de uitgaven moeten omlaag en de inkomsten moeten omhoog.

Overschot in 2020

Aruba heeft in de afgelopen jaren begrotingstekorten gekend van 400 miljoen florin, dit jaar is dit verlaagd tot 25 miljoen florin. Voor volgend jaar staat een overschot gepland van 25 miljoen florin, zoals afgesproken met Nederland in november vorig jaar.

Ik wil daarbij stilstaan bij drie factoren: de personeelskosten, de interestkosten en de belastinginkomsten.

1. Dit jaar zijn de personeelskosten voor het eerst verlaagd met 6 miljoen florin, vergeleken met vorig jaar. Dit jaar bedragen de personeelskosten op de begroting van Land Aruba 479 miljoen. De personeelskosten zullen in de toekomst blijven dalen, want alleen dan zal Aruba in staat zijn om de kosten te beheersen en kunnen duurzame overheidsfinanciën worden gegarandeerd. We zijn nog niet waar we moeten zijn, maar de dalende trend is ingezet.
2. De interestkosten bedragen dit jaar 230 miljoen. Helaas geniet Aruba niet van de preferentiële rente, die Curaçao en Sint-Maarten door tussenkomst van Nederland wel genieten. Het kost Nederland niets, en Nederland doet het al voor Curaçao en Sint-Maarten. Toch bestaat er hier in Den Haag geen politiek draagvlak hiervoor, hetgeen voor de burgers van Aruba onbegrijpelijk is. Zoals eerder aangegeven, draagt Aruba alle kosten van de crisis Venezuela zelf. Een gebaar vanuit Nederland naar Aruba in deze moeilijke situatie zou toch mooi zijn?
3. Voor wat betreft de belastinginkomsten heeft de regering van Aruba besloten het belastingstelsel totaal te hervormen. De fiscale hervorming beslaat een overgangperiode van twee jaar om de fundamentele wijzigingen in het belastingstelsel correct uit te voeren.

Fiscale hervorming

Het systeem kent vier fases. Fase 1 betreft de persoonlijke belastingen, zoals inkomstenbelasting, loonbelasting en grondbelasting. Het omvat ook belastingen op producten die een negatieve invloed hebben op consumenten, zoals alcohol en op producten die gezondheidsproblemen kunnen veroorzaken, zoals tabak, om zodoende het gebruik hiervan af te remmen.

Bij fase 2 zijn de indirecte belastingen, zoals BBO, invoerrechten en andere belasting, zoals op frisdranken aan de beurt. De commerciële belastingen, zoals winstbelastingen, dividendbelastingen en de hervorming van de inkomstenbelastingen zitten bij fase 3.

Ten slotte is er fase 4 die betrekking heeft op de invoering van toerisme gerelateerde belastingen, zoals kamerbelasting, autoverhuurbedrag etc.

Bij de persoonlijke belastingen bij fase 1 gaan mensen minder of zelfs geen belasting betalen. Fase 1 is al achter de rug. De regering is nu bezig met fasen 2 en 3. Fase 4 staat gepland voor volgend jaar. Het is voor het eerst in 15 jaar dat Aruba echte belastinghervormingen meemaakt.

Diversificatie economie

Hoewel Aruba nog voor grote uitdagingen staat, hebben wij er alle vertrouwen in dat we de

gemaakte afspraken zullen nakomen. Om de economie van Aruba verder te stimuleren heeft de regering recent een Economic Policy 2019-2022 gepresenteerd: ‘A strong and resilient Economy’. Hierin worden zes sectoren beschreven die de regering samen met stakeholders heeft geïdentificeerd als veelbelovend: diversificering van het toerisme, kenniseconomie, logistiek, landbouw, circulaire economie en de creatieve industrie. Hiermee probeert Aruba de economie te diversificeren om minder afhankelijk te zijn van het toerisme.

In dit plan is er ruimte voor duurzame energie; wordt er gebruikt gemaakt van de gunstige ligging van Aruba en wordt er veel aandacht gegeven aan innovatie als speerpunt van toekomstig beleid.

Samenwerking Estland

Aruba is daartoe nauwe samenwerking aangegaan met Estland. Dat land is voorloper op het gebied van innovatie, in het bijzonder de toepassing van E-governance. Ook innovatie in het onderwijs heeft de aandacht van de regering, die begonnen is met een pilotproject voor E-Learning op school Cacique Macuarima.

Bij het stimuleren van de economie moeten we ook voorzichtig omgaan met de beperking van een klein eiland. Daarom is het goed dat er nu een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan (ROP) is opgesteld voor 2019-2029. Dit ROP behelst een balans tussen infrastructuur en milieu.

Minister-president Wever-Croes

Ruim een jaar geleden hield de minister-president van Aruba, Evelyn Wever-Croes, ook hier in Nieuwspoor een interessante inleiding over de uitdagingen van het nieuwe Kabinet. Tussen toen en nu is er een hoop gebeurd op Aruba. Zo is het Sociaal Crisis Plan, dankzij de inzet van lokale partners en Unicef, volop in uitvoering. Al 31 projecten zijn in volle gang.

Men is naarstig op zoek naar geschikt personeel om de problemen op sociaal en maatschappelijk terrein goed aan te pakken. Er is een nationaal meldpunt kindermisbruik en de overheid is begonnen met diverse campagnes om de bewustwording over deze problematiek te bevorderen.

Bureau Integriteit Aruba

Ook op het gebied van Integriteit is vooruitgang geboekt, zo is er bijvoorbeeld een Bureau Integriteit Aruba opgericht, en zal Aruba een nationale integriteit scan gaan uitvoeren. De wetgeving inzake de Ombudsman, de financiering politieke partijen en de screening van politici zijn al bij het parlement om behandeld te worden.

Dames en heren, deelnemers van het Genootschap Nederland Aruba en belangstellenden. Als Gevolmachtigde Minister van Aruba is het mijn taak om op te komen voor de Arubaanse belangen in Nederland. Daarnaast ben ik ook blij dat het Genootschap Nederland Aruba een lans breekt voor ons eiland en haar bewoners. Ik heb een enorme waardering hiervoor. Ik dank u zeer voor uw aandacht.